

Bolagsstyrningsrapport 2008

Stockholmsbörsen införde 2005 Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) i sina regler för noterade bolag. Koden reviderades under 2008 och omfattar bolagsstämman, tillsättning av styrelse och revisor, styrelse, bolagsledning och information om bolagsstyrning.

Koden är ett led i självregleringen inom det svenska näringslivet och bygger på principen följ eller förklara. Det innebär att ett företag som tillämpar Koden kan avvika från enskilda regler men då ska avge förklaringar där skälen till varje avvikelse redovisas.

Denna bolagsstyrningsrapport följer av Kodens regler och tillämpningsanvisningar. Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Aktieägarna

Holmen AB hade per årsskiftet 29 745 aktieägare. Information om aktien, ägarstrukturen med mera finns på sidorna 26–27.

Lagstiftning och bolagsordning

Holmen AB har att i första hand tillämpa svensk aktiebolagslag och de regler som följer av att aktien är noterad på Nasdaq OMX Nordic, Stockholm (börsen) samt god sed på aktiemarknaden. Koden är en del av börsens regelverk. Holmen ska samtidigt i sin verksamhet följa de bestämmelser som finns angivna i Holmens bolagsordning.

Bolagsstämma

Kallelse till årsstämma utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Kallelsen innehåller information om anmälan och om rätt att delta i och rösta på stämman, numrerad dagordning med de ärenden som ska behandlas, information om föreslagen utdelning och det huvudsakliga innehållet i övriga förslag. Aktieägare eller ombud kan rösta för fulla antalet ägda eller företrädna aktier. Det är möjligt att anmäla sig till stämman via bland annat bolagets hemsida.

Kallelse till extra bolagsstämma, där fråga om bolagsordningen ska behandlas, ska utfärdas tidigast sex veckor och senast fyra veckor före stämman. Kallelse till annan extra bolagsstämma utfärdas tidigast sex och senast två veckor före stämman.

Förslag till stämman bör adresseras till styrelsen och insändas i god tid innan kallelsen utfärdas. Information om aktieägars rätt att få ärende behandlat på stämman finns på hemsidan.

Årsstämman 2008 hölls på svenska och det material som presenterades var på svenska. Kallelse, föredragningslista, verkställande direktörens (VD) anförande samt protokoll finns tillgängliga via hemsidan. Vid stämman var hela styrelsen, hela koncernledningen och bolagets revisor närvarande. Under stämman gavs aktieägarna möjlighet att ställa och få svar på frågor som bland annat berörde utrymmet för hänsyn till den biologiska mångfalden i det framtida skogsbruket, möjligheterna till ökad lönsamhet inom Holmen Paper, konsekvenserna av de ryska virkestullarna och bolagets satsning på vindkraft. Justerare vid stämman var Björn Möller från Alecta och Göran Villner från Swedbank Robur Fonder. Det var inte möjligt att följa eller delta i stämman från annan ort med hjälp av kommunikationsteknik. Någon förändring i det avseendet är inte planerad för årsstämman 2009.

Den 17 juni 2008 offentliggjordes att årsstämma 2009 kommer att äga rum i Stockholm den 24 mars 2009.

Valberedning

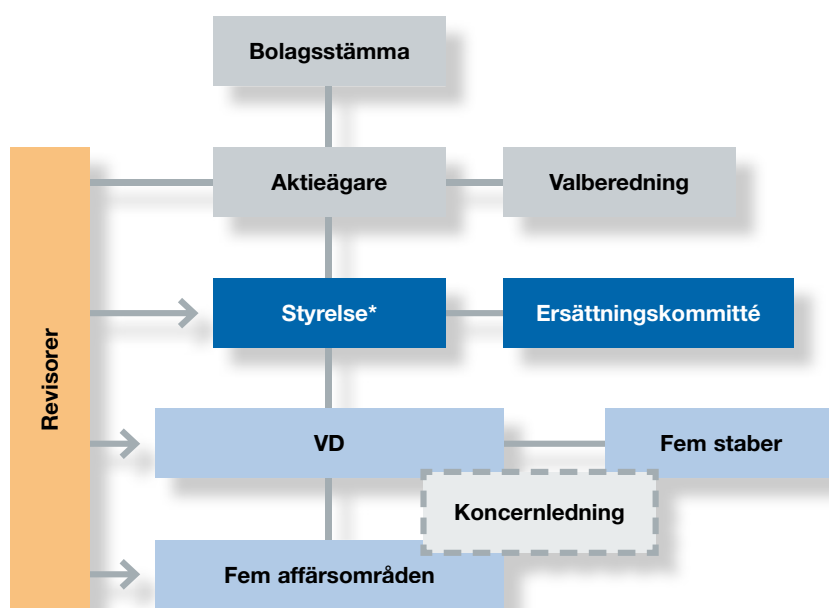
Årsstämman har beslutat att inrätta en valberedning som ska bestå av styrelsens ordförande samt en representant för var och en av bolagets röstmässigt tre största aktieägare per den 31 augusti varje år. Inför årsstämman 2008 bestod valberedningen av Per Welin

(L E Lundbergföretagen), Alice Kempe (Kempe-stiftelserna), Robert Vikström (Handelsbanken med pensionsstiftelse) och styrelsens ordförande Fredrik Lundberg. Valberedningen är oförändrad inför årsstämman 2009 frånsett att Håkan Sandberg har ersatt Robert Vikström som utsetts av Handelsbanken med pensionsstiftelse. Majoriteten av valberedningens medlemmar är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Två är oberoende i förhållande till den röstmässigt största ägaren, L E Lundbergföretagen. En medlem är styrelseledamot.

Valberedningen har som uppgift att lämna förslag avseende val av styrelseledamöter, styrelsens ordförande och styrelsearvode samt, i förekommande fall, val av revisor och revisionsarvoden. Valberedningens förslag presenteras i kallelsen till årsstämman.

Valberedningen föreslår inför årsstämman 2009 att Carl Bennet väljs till ny styrelseledamot. Vidare föreslår valberedningen omval av Fredrik Lundberg, som också föreslås omvald som ordförande i styrelsen, Lilian Fossum, Magnus Hall, Carl Kempe, Curt Källströmer, Hans Larsson, Ulf Lundahl och Göran Lundin. Bengt Pettersson har avböjt omval.

Arvodet till styrelsen föreslås bli 2 475 000 kronor, varav 550 000 kronor till styrelsens ordförande och 275 000 kronor vardera till övriga. Det är oförändrat mot föregående år. Till VD utgår inget styrelsearvode.

* Hela styrelsen utgör revisionsutskott.

Styrelsens sammansättning

Styrelsens ledamöter väljs årligen av årsstämman för tiden intill dess nästa årsstämma hållits. Någon regel om längsta tid som ledamot kan ingå i styrelsen finns inte.

Årsstämman 2008 omvalde styrelseledamöterna Fredrik Lundberg, Lilian Fossum, Magnus Hall, Carl Kempe, Curt Källströmer, Hans Larsson, Ulf Lundahl, Göran Lundin och Bengt Pettersson. Fredrik Lundberg valdes till styrelsens ordförande. Vid det konstituerande sammanträdet 2008 valdes Carl Kempe till vice ordförande och bolagets chefsjurist Lars Ericson utsågs till styrelsens sekreterare. Utöver de nio av årsstämman valda ledamöterna har de lokala arbetstagarorganisationerna enligt lag rätt att utse tre ledamöter och tre suppleanter.

Antalet stämموvalda ledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget, enligt börrens fortlöpande noteringskrav, bedöms uppgå till sju. Av dessa bedöms fyra även vara oberoende av bolagets större ägare och uppfyller samtliga uppställda krav på erfarenhet. Större ägare med mer än 10 procent av rösterna är L E Lundbergföretagen och Kempestiftelserna. VD är den enda styrelseledamot som arbetar operativt i bolaget.

Information om styrelsens ledamöter finns på sidorna 28–29.

Styrelsens arbete

Styrelsen höll åtta sammanträden under 2008, varav fyra hölls i anslutning till att bolaget lämnade kvartalsrapporter. Vid ett av dessa besöktes en modern sågverksanläggning av den modell som planeras i Braviken. Ett tvådagarsmöte har ägnats åt strategisk verksamhetsplanering. Ett möte ägnades åt koncernens budget för 2009. Övriga två möten genomfördes i anslutning till årsstämman. Styrelsen har under året ägnat särskild uppmärksamhet åt strategiska, finansiella och redovisningsmässiga frågor, uppföljning av verksamheten samt större investeringsärenden. Bolagets revisorer har vid tre tillfällen direkt till styrelsen rapporterat sina iakttagelser från granskningen av bokslut och intern kontroll. Samtliga ordinarie ledamöter har varit närvarande vid samtliga styrelsemöten.

Styrelsens arbete följer en plan som bland annat ska säkerställa att styrelsen får all erforderlig information. Styrelsen beslutar årligen om en skriftlig arbetsordning och utfärdar skriftliga instruktioner avseende dels arbetsfördelningen mellan styrelsen och VD, dels den information som styrelsen löpande ska erhålla avseende ekonomisk utveckling och andra viktiga händelser.

Tjänstemän i bolaget deltar vid styrelsens sammanträden som föredragande. Sekreterare i styrelsen är bolagets chefsjurist.

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av styrelsearbetet och valberedningen har informerats om innehållet i 2008 års utvärdering. Denna kommer att utgöra underlag för planering av styrelsearbetet kommande år.

Koncernledning

Styrelsen har delegerat det operativa ansvaret för bolagets och koncernens förvaltning till bolagets VD. En instruktion avseende arbetsfördelningen mellan styrelse och VD beslutas årligen av styrelsen.

Holmens koncernledning utgörs av elva personer: bolagets VD, cheferna för de fem affärsområdena och cheferna för de fem koncernstaberna.

Koncernledningen sammanträdde vid tio tillfällen under 2008. Mötena behandlade bland annat resultatutveckling och rapporter

Styrelseledamöter från och med årsstämman 2008

Namn	Funktion	Invald	Utskotts arbete *	Oberoende i förhållande till: bolaget	större ägare
Styrelseledamöter					
Fredrik Lundberg	Ordförande	1988	Ersättningskommitté	Nej	Nej
Carl Kempe	Vice ordförande	1983		Ja	Nej
Lilian Fossum	Ledamot	2004		Ja	Ja
Curt Källströmer	Ledamot	2006		Ja	Ja
Hans Larsson	Ledamot	1990	Ersättningskommitté	Ja	Ja
Ulf Lundahl	Ledamot	2004		Ja	Nej
Göran Lundin	Ledamot	2001		Ja	Ja
Bengt Pettersson	Ledamot	1994		Ja	Nej
Magnus Hall	Ledamot, koncernchef och verkställande direktör	2004		Nej	Ja
Totalt				7/9	5/9

Löntagarrepresentanter

Steewe Björklundh	Ledamot	1998
Torgny Hammar	Ledamot	2003
Kenneth Johansson	Ledamot	2004
Stig Jacobsson	Suppleant	2004
Karin Norin	Suppleant	1999
Andreas Rastbäck	Suppleant	2008

* Hela styrelsen utgör revisionsutskott.

inför och efter styrelsens sammanträden, verksamhetsplanering, budget, investeringar, intern kontroll, policys samt genomgångar av marknadsläge, konjunkturutveckling och andra omvärldsfaktorer som påverkar verksamheten. Vidare diskuterades och beslutades affärsområdes- och stabsrelaterade projekt.

Information om VD och övrig koncernledning finns på sidorna 30–31.

Interna styrprocesser

Styrningen inom Holmen utgår från affärsidé, strategier och mål i koncernen och affärsområden. Under styrelse, koncernchef och koncernledning har ansvaret för den operativa verksamheten decentraliserats till fem affärsområden. Ansvaret för samordning av vissa funktioner, såsom ekonomi och finans, personal, juridik, teknik och information, ligger hos koncernstaberna.

Koncernen arbetar med årliga, rullande, treåriga verksamhetsplaner för att bryta ner mål och strategier i handlingsplaner och aktiviteter som är möjliga att mäta och utvärdera. Dessa verksamhetsplaner är viktiga för den strategiska styrningen av koncernen på längre sikt. Koncernen använder också årliga budgetar, prognoser och handlingsplaner för den löpande verksamhetsstyrningen.

Olika affärsprocesser som försäljning, inköp och produktion används för att styra den operativa verksamheten i affärsområdena mot att genomföra de verksamhetsmål och handlingsplaner som fastställs.

Resultat följs upp genom en löpande finansiell rapportering och beslutade åtgärder följs upp genom kompletterande uppföljningar.

Ersättningar

Styrelsen har utsett en ersättningskommitté som består av Fredrik Lundberg och Hans Larsson. Kommittén har haft ett flertal informella möten under året där den beredde frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för VD och förelade styrelsen för beslut. Ersättning och övriga anställningsvillkor för befattningshavare direkt underställda VD beslutas av denne i enlighet med en lönepolicy fastlagd av ersättningskommittén.

Inom koncernen tillämpas principen att chefens chef ska godkänna beslut i ersättningsfrågor i samråd med respektive personalchef.

Vid årsstämman 2008 redogjorde styrelseordföranden för styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till VD och övriga ledande befattningshavare. Årsstämman fastställde riktlinjerna i enlighet med styrelsens förslag. Information om styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till VD och övriga ledande befattningshavare till årsstämman 2009 finns i förvaltningsberättelsen på sidan 47.

Årsstämman 2008 bestämde om styrelsearvode och att arvodet till revisorerna ska utgå enligt räkning.

Årsstämman 2008 godkände styrelsens förslag om ett incitamentsprogram för Holmenkoncernens anställda. Information om incitamentsprogrammet var inkluderat i kallelsen till årsstämman och presenterades på årsstämman. Programmet innebär att de anställda erbjuds att till marknadsmässigt pris förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. Vid årsstämman 2008 förnyades bemyndigandet för styrelsen att fatta beslut att förvärva upp till 10 procent av bolagets aktier. Återköp av aktier har genomförts för att säkerställa bolagets åtaganden i incitamentsprogrammet (för ytterligare information se avsnittet Aktien och ägarna på sidorna 26–27).

Information om ersättningar finns i not 5 på sidorna 62–63.

Revision

Revisionsbolaget KPMG, som har varit Holmens revisor sedan 1995, valdes av årsstämman 2008 till revisor för en tid av fyra år. KPMG har sedan utsett den auktoriserade revisorn George Pettersson till huvudansvarig för revisionen. KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

Granskning av bokslut görs för perioden januari–september. Revision av interna rutiner och kontrollsystem påbörjas under andra kvartalet och fortsätter sedan löpande. Granskning och revision av årsbokslut och årsredovisning görs under januari–februari. Delårsrapport för

Interna styrprocesser

Mål för Holmens finansiella rapportering

Den externa finansiella rapporteringen ska

- vara korrekt och fullständig samt följa tillämpliga lagar, regler och rekommendationer
- ge en rättvisande beskrivning av företagets verksamhet
- stödja en rationell och initierad värdering av verksamheten.

Intern finansiell rapportering ska utöver dessa tre mål ge stöd till korrekta affärsbeslut på alla nivåer i koncernen.

januari–september är föremål för revisorernas översiktliga granskning.

Holmen har inte inrättat något särskilt revisionsutskott utan hela styrelsen ansvarar för revisionsfrågor. I styrelsens rapporteringsinstruktion finns krav på att styrelsens ledamöter årligen av revisorerna ska få en redogörelse för om bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kan kontrolleras på ett betryggande sätt. Revisorerna har under 2008 rapporterat till hela styrelsen vid tre sammanträden. Därutöver har de rapporterat till styrelsens ordförande och VD vid två tillfällen och till VD vid ytterligare ett tillfälle.

Holmen har utöver revisionsuppdraget konsulterat KPMG inom skatteområdet, i redovisningsfrågor, för olika utredningar samt i några länder också i affärsjuridiska frågor. Storleken av till KPMG betalda ersättningar för 2008 framgår av not 6 på sidan 63. KPMG är skyldiga att pröva sitt oberoende inför beslut att vid sidan av sitt revisionsuppdrag även genomföra fristående rådgivning åt Holmen.

Intern kontroll

Detta avsnitt innehåller styrelsens årliga avrapportering över hur den interna kontrollen till den del den avser den finansiella rapporteringen är organiserad. Utgångspunkten för beskrivningen har varit Kodens regler och den vägledning som tagits fram av arbetsgrupper inom Svenskt Näringsliv och FAR SRS.

Styrelsens ansvar för den interna kontrollen framgår av aktiebolagslagen och den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen omfattas av styrelsens rapporteringsinstruktion till VD. Holmens finansiella rapportering följer de lagar och regler som gäller för bolag noterat på Stockholmsbörsen och de lokala regler i varje land där verksamhet bedrivs. Förutom externa regler och rekommendationer finns för detta interna instruktioner, anvisningar och system samt en intern roll- och ansvarsfördelning som syftar till god intern kontroll i den finansiella rapporteringen. Finansiella rapporter upprättas kvartals- och månadsvis i koncernen och dess affärsområden, enheter och dotterbolag. I samband med rapporteringen görs prognoser och omfattande analyser och kommentarer som bland annat syftar till att säkerställa att den finansiella rappor-

teringen är korrekt. Ekonomifunktioner och controllers med funktionellt ansvar för redovisning, rapportering och analys av finansiell utveckling finns på koncerncentral-, affärsområdes- och större enhetsnivå.

Revisionen omfattar årligen en lagstadgad revision av Holmen AB:s årsredovisning, lagstadgad revision av moderbolag och alla dotterbolag (där så krävs), revision av interna rapportpaket, revision av bokslutet och översiktlig granskning av en delårsrapport. Som ett led i arbetet används genomgångar av den interna kontrollen.

Holmens interna kontrollarbete syftar till att säkerställa att koncernen lever upp till sina mål för den finansiella rapporteringen (se ruta). Arbetet baseras på en gemensam instruktion och gemensamma checklistor över viktiga rutiner och processer för koncernens arbete med den finansiella rapporteringen. Strukturen följer COSOs vägledning till mindre noterade bolag avseende intern kontroll i den finansiella rapporteringen. COSOs vägledning innehåller sammanlagt 20 principer fördelade på de fem områdena kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Anpassningar har gjorts utifrån bedömt behov i Holmens olika verksamheter. Holmen har ingen särskild granskningsfunktion (intern revision). Styrelsen har inte bedömt att det finns särskilda omständigheter i verksamheten eller andra förhållanden som motiverar att en sådan funktion inrättas. Bolaget har under 2008 infört en granskningsform där kvalificerade ekonomer inom koncernen besöker och granskar rutiner avseende den interna kontrollen hos andra enheter inom koncernen. Tillvägagångssättet har fallit väl ut.

Investor relations

Holmens information till aktieägarna och andra intressenter ges via årsredovisningen, boksluts- och delårsrapporter, pressmeddelanden, hållbarhetsredovisningen Holmen och omvärlden och tidskriften Holmen Business Report. Dessa finns på bolagets hemsida. Där finns dessutom presentationsmaterial för de senaste åren samt information om bolagsstyrning. Informationsgivningen i bolaget följer en av styrelsen fastställd informationspolicy.